

Elektrisüsteemi kokkuvõte: aprill 2015

30.05.2015

- Eesti elektritarbimine kasvas aprillis 5% samal ajal kui tootmine langes 14%;
- Tootmine taastuvest kerkis 18%, sh suurenes tootmine tuuleenergiast 38%, hüdroenergiast 27% ning bioenergiast 4%;
- Eestis toodetud taastuvenergia moodustas sisemisest tarbimisest 17,3%;
- Eesti elektrisüsteem oli kuukokkuvõttes 9 GWh-ga netoeksportis;
- Baltikumi summaarne toodang kasvas aastases arvestuses 2%, tarbimine kasvas 4%. Kolme riigi peale oldi 586 GWh ulatuses defitsiidis;
- Põhjamaades jäi elektritoodang mullusega võrreldes samale tasemele, tarbimine kasvas 1%. Põhjamaade elektribilanss oli 1246 GWh-ga ülejäägis.

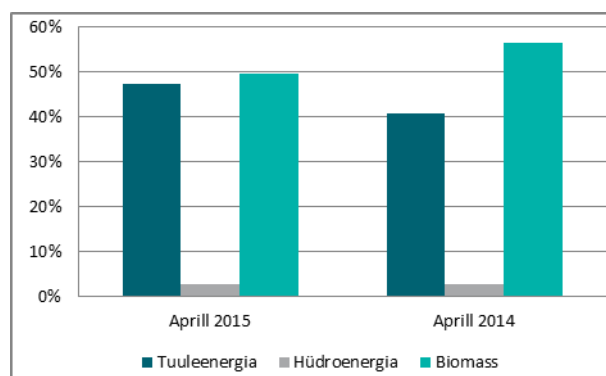
Elektritarbimine moodustas tänavu aprillis kokku 682 GWh, mida on 5% rohkem kui eelmine aasta samal ajal. Tarbimise kasvu soodustas aastatagusest mõnevõrra jahedam õhutemperatuur.

EES elektribilanss, GWh	Aprill 2015	Aprill 2014	Muutus %
Võrku sisenenud elekter kokku	1213	1203	1%
Sisemine tootmine	691	807	-14%
sh taastuvenergia	128,9	109,0	18%
- tuuleenergia	61,0	44,3	38%
- hüdroenergia	3,8	2,9	27%
- biomass, biogaas	64,0	61,6	4%
Välisliinidelt import	523	396	32%
sh füüsiline import	37	2	-
sh füüsiline transiit	485	394	23%
Võrku läbinud elekter kokku	1213	1203	1%
Sisemine tarbimine võrgukadudega	682	651	5%
Välisliinidele eksport	531	552	-4%
sh füüsiline eksport	46	158	-71%
sh füüsiline transiit	485	394	23%
Bilanss	9	156	-94%

Elektritootmine langes möödunud aasta aprillikuuga võrreldes 14% ja oli kokku 691 GWh. Tootmine langes vähenenud ekspordi ja suurenenud impordi arvel. Füüsiline eksport langes mulluselt 158 GWh-lt 46 GWh-ni ning Eesti elektrisüsteemi läbivad transiitvood (peamiselt Põhjamaade päritolu) kasvasid 23% ulatuses, 486 GWh-ni. Muuhulgas imporditi tunnipõhise puudujäägi katmiseks 37 GWh elektrit läbi Eesti-Soome ühenduste (mullu samal ajal 2 GWh ulatuses). Kuu kokkuvõttes oli Eesti elektrisüsteemi bilanss sarnaselt

eelneva kuuga napilt tasakaalus - tootmine ületas tarbimist 9 GWh-ga.

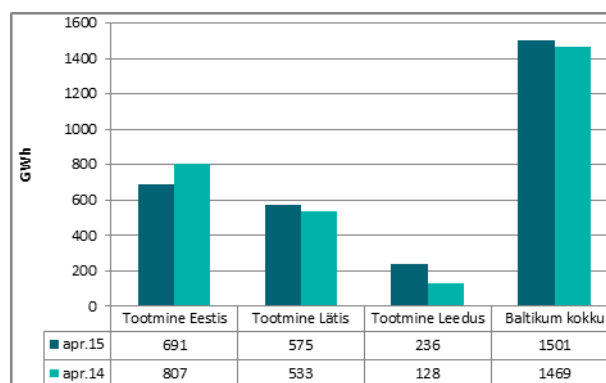
Elektritootmine taastuvatest allikatest kasvas eelmise aasta aprillikuuga võrreldes 18%. Kõige enam suurenes tootmine tuuleenergiast (38%), millele järgnes hüdroenergia (27%) ja bioenergia (4%). Tuuleelektrijaamade tootmismahude kasv tulenes soodsamatest tuuleoludest - näiteks oli Riigi Ilmateenistuse andmetel Pakri ja Virtsu mõõtepunktides ööpäeva keskmine tuulekiirus 44% kõrgem kui aasta tagasi samal ajal. Hüdroenergia kasvu tingis seejuures mullusest sademeterikkam aprill. Kokku moodustas tootmine taastuvenergiast 129 GWh, millest pool toodeti bioenergiast, 47% tuuleenergiast ja 3% hüdroenergiast. Taastuvatest toodetud elektri osakaal sisemisest tarbimisest oli 17,3% ning osatähtsus üldtoodangust 18,7%.

Taastuvenergia tootmise jaotus 2015. aasta aprillis

Elektri tootmine ja tarbimine Baltimaades

Balti riikide summaarne elektritoodang kasvas eelmise aasta aprilliga võrreldes 2% 1501 GWh-ni. Baltikumi tarbimismahud suurenesid 4%, moodustades kokku 2087 GWh.

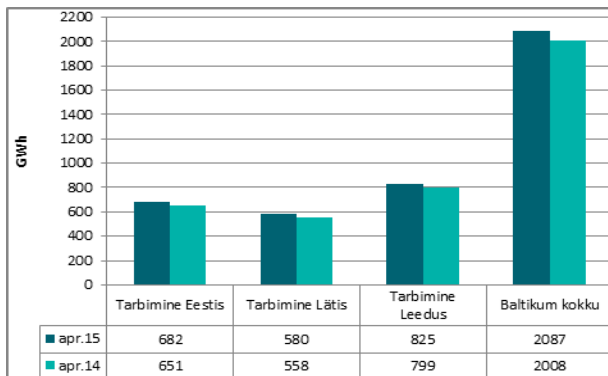

Elektri tootmine Baltikumis aprillis 2015. ja 2014. aastal

Lätis kerkis tootmine mullusega võrreldes 8% 575 GWh-ni. Toodangu kasvu tagas märtsis alanud eelmise aasta võrdluses suurem vee juurdevool Daugava jõkke, olles tänavu aprillis keskmiselt 955 m³/s ehk 9% kõrgem kui 2014. aasta aprillis. Parem hüdroressursi saadavus tõstis hüdroelektrijaamade kaskaadi tootmismahude aastatagusega võrreldes 21% võrra. Sarnaselt kasvas tootmine ka teiste tootmisjaamade lõikes -

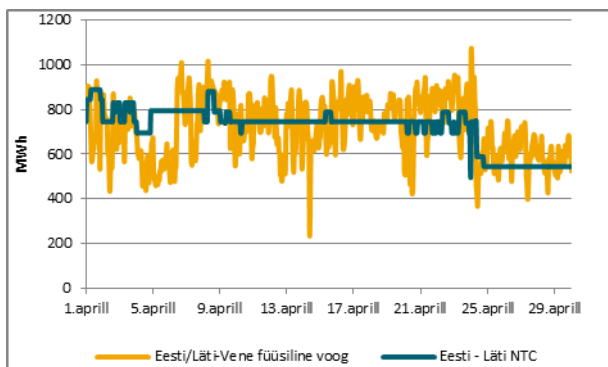
tuuleelektrijaamades 27% ning väiksemates, alla 10 MW nimivõimsusega koostootmisjaamades, 23%. Ainsana langes tootmine soojuse ja elektri koostootmisjaamades, seda lausa 49% ulatuses. Läti aprillikuu toodangu osakaalud jagunesid järgnevalt: 68% põhines hüdroenergial, väiksemad, alla 10 MW nimivõimsusega tootmisjaamad andsid 21%, koostootmisjaamad 9% ning tuuleelektrijaamad 2% kogutoodangust. Sisemaine tarbimine kasvas Lätis 4% 580 GWh-ni ning elektribilansi defitsiidiks kujunes kõigest 6 GWh.

Leedu elektritoodang moodustas aprillis kokku 236 GWh, kasvades aastatagusega võrreldes 84%. Elektritarbimine suurenes Leedus 3% 825 GWh-ni. Kuu kokkuvõttes moodustas kodumaise toodangu osakaal tarbimisest 29% ning elektribilansi puudujäägiks kujunes 589 GWh. Leedu defitsiidist moodustas import Läti kaudu 72% ning import kolmandatest riikidest 28%.

Elektri tarbimine Baltikumis aprillis 2015. ja 2014. aastal

Baltikumi elektrienergia defitsiit moodustas aprillis kokku 586 GWh, vähenedes 2014. aasta aprilliga võrreldes 9%. Elektrienergia puudujääk moodustas kolme riigi elektritarbimisest 28%.

Ülekandevõimsus ja füüsilised vood Eesti-Läti piiril 2015. aasta aprillis

NPS kiirete turuteadete (UMM) alusel toimus tootmisüksuste avariiisid Balti riikide elektrisüsteemides Eesti Elektriijaamas 11., 16., 20. ja 21. aprillil ning Balti Elektriijaamas aprilli 24. kuupäeval. Mujal Baltikumis viidi 21. aprillil kolmeks tunniks avariiliselt välja 445 MW võimsusega Leedu Elektriijaama (Lithuanian PP) tootmisüksus. Ülejäänud tootmisvõimsuste väljalülitamised toimusid plaaniliste hooldustööde tarbeks.

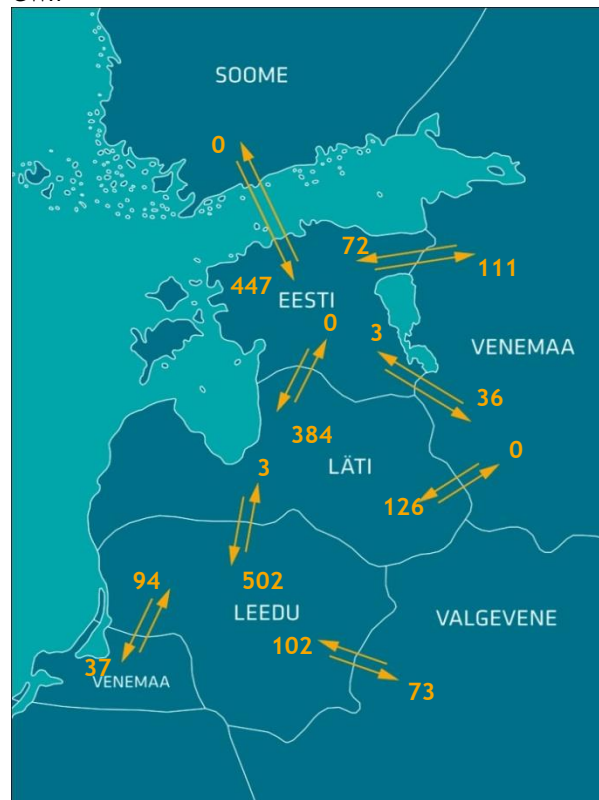
Eesti ja Soome ristlõikel suunaga Soomest Eestisse esines ülekandevõimsuste piiranguid kokku vaid kahel tunnil ning seda seoses plaanipärase testimistöödega Eleringi avariioreservelektrijaamades Kiisal. Ülekandevõimsus suunaga Eestist Soome oli piiratud kokku 593 tunnil ning seda peamiselt Püssi ja Eesti EJ alajaama vahelisel liinil teostatud plaaniliste hooldustöödega seoses. Eesti ja Soome ristlõikel kujunes aprillikuu olulisimaks sündmuseks EstLink-2 avariiline väljalülitumine kuu viimasel päeval. Katkestuse põhjus jäi Eesti poolele. Väljalülitumise kompenseerimiseks korraldati Eesti ja Soome süsteemihaldurite vahelises koostöös ka vastukaubandust, kokku kahel tunnil.

NPS kiirete turuteadete (UMM) alusel olid piirangud Eesti ja Läti ristlõikel suunaga Eestist Lätti ajendatud järgnevate sündmuste tagajärjel:

- 5. aprillist kuni 12. aprillini Loode-Venemaa elektrisüsteemis läbiviidud liini avariijärgsete remonditöödega seoses. Piirangute ajal oli kahe riigi vaheline ülekandevõimsus suunaga Eestist Lätti vahemikus 695 kuni 881 MW;
- 24. aprillist kuni 1. maini seoses liini hooldus- ja remonditöödega Venemaa ning Läti elektrisüsteemides. Rakendatud piirangute tõttu kõikus vaba ülekandevõimsus vahemikus 495 kuni 750 MW.

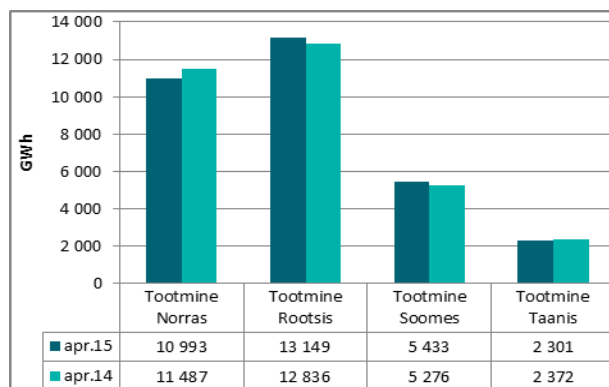
Aprillis tuli vastukaubandust Eesti/Vene-Läti liinide ristlõigete ülekoormuse tõttu teha kokku 118 tunnil.

Joonis 1: Baltikumi füüsilised elektrivood aprillis 2015, GWh

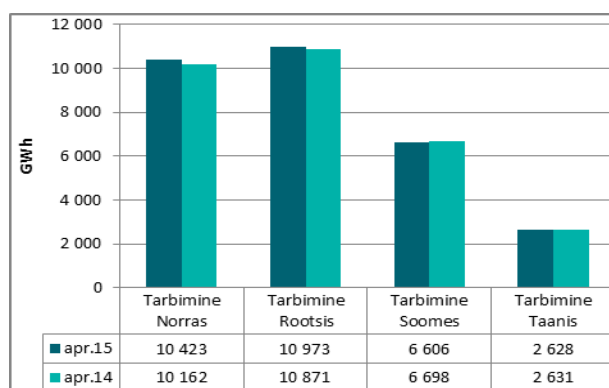
Elektri tootmine ja tarbimine Põhjamaades

Põhjamaade elektritootang jäi tänavu aprillis eelneva aasta perioodiga samale tasemele. Aastatagusega võrreldes kasvas tootmine Soomes 3% ja Rootsis 2%, samas kui Norras ja Taanis langes tootmine vastavalt 4% ja 3%. Norra toodangu vähenemist võib põhjendada Põhjamaade hüdroreservuaaride madalama täituvusega (Norras -13%), samas aga kui Soomes vedas vähenenud hüdroressursi tingimustes toodangu kasvu just tootmine hüdroenergiast. Taanis langes üldtoodang vaatamata tuulenergia toodangu 4,5%-ilisele kasvule. Põhjamaade summaarsest toodangust andsid 41% Rootsi elektritootjad, 34% Norra, 17% Soome ja 7% Taani tootjad.

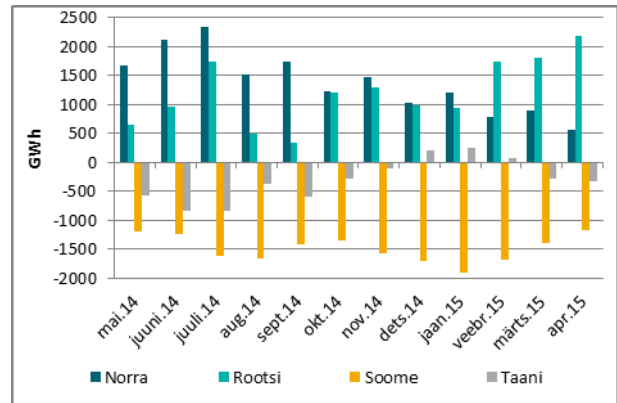
Elektri tootmine Põhjamaades aprillis 2015. ja 2014. aastal

Põhjamaade elektritarbimine kasvas mulluse aprilliga võrreldes 1% võrra 30,63 TWh-ni. Norras kasvas tarbimine 3%, Rootsis 1%, Taanis jäi tarbimine aastataguse ajaga võrreldes samale tasemele ning Soomes langes 1%.

Elektritarbimine Põhjamaades aprillis 2015. ja 2014. aastal

Põhjamaade tootmise ja tarbimise bilanss jäi aprillikuu kokkuvõttes 1,25 TWh-ga plusspoolele. Rootsi ja Norra olid tavapäraselt netoeksportivad ning Soome ja Taani netoimportivad süsteemid. Möödunud aasta samal ajal olid Põhjamaad summaarselt 1,61 TWh-ga netoeksportivad. Põhjamaade ekspordist ligikaudu 37% osales Baltikumi defitsiidi katmisel ning ülejäänud osa liikus Mandri-Euroopa elektrisüsteemidesse.

Elektrisüsteemide bilansid Põhjamaades 2014. ja 2015. aastal

Elektrikaubandusbilanss

Turuosaliste vahel kokkulepitud tarnete alusel vähenes elektri eksport Eesti hinnapiirkonnast mulluse perioodiga võrreldes kokku 8% 464 GWh-ni. Eksport vähenes nii Läti kui ka Soome suunal, vastavalt 8% ja 19%. Elektri import kasvas aastases arvestuses 27%, moodustades kokku 470 GWh. Impordi kasv tuli Soomest (+28%). Import Lätist jäi koguseliselt möödunud aastaga samale tasemele.

Piiriülene elektrikaubandusbilanss, GWh	Aprill 2015	Aprill 2014	Muutus %
Import kokku	470	369	27%
sh Eesti-Läti piiril	2	2	3%
sh Eesti-Soome	468	367	28%
Import läbi päev-ette elektribörsi	462	359	29%
Import läbi päevasise elektribörsi	8	10	-20%
Eksport kokku	464	506	-8%
sh Eesti-Läti piiril	460	501	-8%
sh Eesti-Soome	4	5	-19%
Eksport läbi päev-ette elektribörsi	459	500	-8%
Eksport läbi päevasise elektribörsi	5	6	-8%
Elektrikaubandusbilanss	-6	137	-105%
Juhtimistarned ja piiriülene eabilanss Eesti-Läti piiril	-2,1	8,0	-126%
Juhtimistarned ja piiriülene eabilanss Eesti-Soome piiril	17,2	11,3	52%
EES elektribilanss	9	156	-94%

Kaubanduslikult oli Eesti aprillis elektrit importiv süsteem - elektrikaubanduslik saldo Lätiga oli 458 GWh-ga plussis ning Soomega 464 GWh-ga miinuses.

Bilansiselgitus

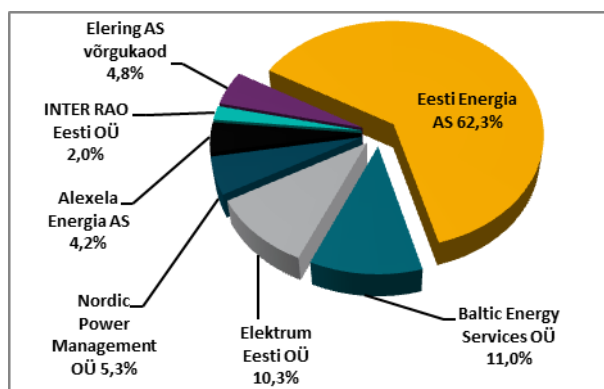
Selle aasta aprillis moodustas Eesti elektrisüsteemi avatud tarne import kokku 4,0 GWh ning avatud tarne eksport 12,7 GWh, vähenedes eelneva aasta sama perioodiga võrreldes vastavalt 10% ja 7%. Süsteemis esines bilansienergia ülejääki 68% ning bilansienergia puudujääki 32%-il tundidest (mullu vastavalt 70% ja 30%). Bilansihaldurite summaarne sisemine bilansienergia kogus jätkas viimaste kuudega sarnaselt languslainer, vähenedes aastataguse perioodiga võrreldes 12%, sh süsteemihalduri poolt bilansihalduritelt bilansienergia ost langes 17% ning bilansihalduritele bilansienergia müük 1%.

Bilansiselgituse kokkuvõtte, GWh	Aprill 2015	Aprill 2014	Muutus %
Bilansienergia import	4,0	4,5	-10%
Süsteemihalduri poolt sisemine bilansienergia ost	26,8	32,2	-17%
Juhtimistarnete ost	1,0	2,0	-47%
Süsteemiteenuse ost	12,3	1,3	-
EstLink juhtimise bilansienergia ost	3,7	4,2	-12%
Kokku:	47,9	44,1	9%
Bilansienergia eksport	12,7	13,7	-7%
Süsteemihalduri poolt sisemine bilansienergia müük	12,1	12,2	-1%
Juhtimistarnete müük	7,2	11,9	-40%
Süsteemiteenuse müük	11,6	1,3	-
EstLink juhtimise bilansienergia müük	4,4	5,1	-15%
Kokku:	47,9	44,1	9%

Sisemaise bilansi tasakaalustamiseks telliti tänava aprillis juhtimistarnetest ülesreguleerimistarnet 1,0 GWh, seejuures ei aktiveeritud sel kuul avariireserve mitte ühelgi tunnil. Süsteemis tootmise vähendamiseks mõeldud allareguleerimistarnete mahud langesid 2014. aasta aprilliga võrreldes 40%, kokku 12,1 GWh-ni. Sarnaselt eelmise aastaga realiseeriti ka tänava aprillis lõviosa juhtimistarnetest Eesti ja Soome vaheliste EstLink ühenduste kaudu. Süsteemiteenuste ostu- ja müügi mahud kasvasid aastataguse ajaga võrreldes enam kui kümnekordselt. See tulenes asjaolust, et selle aasta aprillis korraldati oluliselt rohkem vastukaubandust - Eesti ja Läti vaheliste liinide ülekoormuse likvideerimiseks tehti vastukaubandust 10,4 GWh (mullu samal ajal 0,7 GWh) ulatuses ning Eesti ja Soome vahelise EstLink 2 ühenduse avariilise väljalülitumise kompenseerimiseks 0,7 GWh ulatuses.

Bilansihaldurite portfellid

Esialgsete bilansiaruannete alusel jagunesid Eesti elektrisüsteemis (EES) bilansihaldurite portfelli osakaalud tarbimismahtude alusel järgmiselt:

Bilansihaldurite portfelli tarbimismahtude alusel aprillis 2015

Kõik Eesti bilansihaldurite portfellides olevad avatud tarnijad ja võrguettevõtjad on välja toodud Eleringi veebilehel: <http://elering.ee/bilansiteenus/>.

Osakaal EES tarbimisest, %	Aprill 2015
Eesti Energia AS bilansiportfell	62,3%
sh TS Energia OÜ osakaal	1,0%
Baltic Energy Services OÜ bilansiportfell	11,0%
sh VKG Energia osakaal	3,0%
sh 220 Energia OÜ osakaal	2,5%
sh VKG Elektrivõrgud OÜ osakaal	1,1%
sh Sillamäe SEJ AS osakaal	0,7%
sh AS Loo Elekter osakaal	0,3%
sh ELVESO AS osakaal	0,2%
sh Starman AS osakaal	0,2%
Elektrum Eesti OÜ bilansiportfell	10,3%
Nordic Power Management OÜ bilansiportfell	5,3%
sh Imatra Elekter AS osakaal	1,9%
sh Eesti Gaas AS osakaal	0,1%
Alexela Energia AS bilansiportfell	4,2%
Inter Rao Eesti OÜ bilansiportfell	2,0%
Eleringi võrgukaod bilansiportfell	4,8%

Tabelis on bilansihaldurite portfelli osakaalud süsteemi tarbimisest arvatud bilansihalduri bilansi piirkonnas mõõdetud tarbimise kogumahu alusel. Bilansiportfelli turuosad ei ühti bilansihaldurite enda osadega elektrimüügil lõpptarbijatele, kuna bilansiportfell sisaldab ka portfelli kuuluvate teiste müüjate elektrikoguseid.

Bilansihaldurite portfelli osakaalud vastavalt tootmismahtudele jagunesid aprillis järgnevalt: Eesti Energia AS 85%, Nordic Power Management OÜ 9%, Baltic Energy Services OÜ 5% ja Elektrum Eesti OÜ 1%.

Bilansienergia hind

Baltikumi ühise avatud tarne bilansiselgituse tulemus oli aprillis järgmine:

Tundide osakaal, mil vähemalt ühe Balti riigi elektrisüsteemi eabilanss oli vastassuunas teiste süsteemide eabilanssidega, tasakaalustades summaarset Baltikumi eabilanssi, moodustas kokku 60%. Koguste võrdluses moodustas Baltikumi summaarsest eabilansist omavaheline ehk süsteemisene tasakaalustatud eabilanss 21% ning süsteemivälise avatud tarnijalt ostetud eabilanss 79%.

Eesti elektrisüsteemi eabilansi summa moodustas aprillis kokku 16,8 GWh, millest 29% sai kaubeldud ühise bilansi piirkonna siseselt Baltikumi Elspot hinnapiirkondade aritmeetilise keskmise hinna alusel.

Eesti elektrisüsteemile lõplikuks kaalutud keskmiseks avatud tarne impordihinnaks kujunes 49,39 €/MWh, mis on 2014. aasta sama perioodiga võrreldes 39% soodsam hind. Eesti elektrisüsteemi lõplikuks kaalutud keskmiseks avatud tarne ekspordihinnaks kujunes 11,30 €/MWh, mis on 40% madalam hind kui aasta tagasi samal ajal.

Möödunud kuu keskmiseks sisemaise bilansienergia müügihinnaks kujunes 25,77 €/MWh kohta ning sisemaise bilansienergia ostuhinnaks 23,42 €/MWh kohta. Nii müügi- kui ka ostuhind langes eelmise aasta sama perioodi võrdluses 29%.

Bilansienergia hinnad, €/MWh	Aprill 2015	Aprill 2014	Muutus %
BILANSIENERGIA KESKMISED MÜÜGIHINNAD			
Eesti	25,77	36,44	-29%
Läti	20,18	55,68	-64%
Leedu	39,57	58,52	-32%
Soome (tootmine)	33,43	34,14	-2%
Soome (tarbimine)	28,35	30,00	-5%
BILANSIENERGIA KESKMISED OSTUHINNAD			
Eesti	23,42	32,77	-29%
Läti	19,00	52,43	-64%
Leedu	20,32	25,58	-21%
Soome (tootmine)	25,01	27,38	-9%
Soome (tarbimine)	28,35	30,00	-5%
BILANSIENERGIA MAX MÜÜGIHIND			
Eesti	106,50	112,20	-5%
Läti	103,27	115,36	-10%
Leedu	108,02	119,23	-9%
Soome (tootmine, tarbimine)	300,00	150,00	100%
BILANSIENERGIA MIN OSTUHIND			
Eesti	6,40	3,53	81%
Läti	6,79	12,61	-46%
Leedu	6,86	5,68	21%
Soome (tootmine, tarbimine)	3,56	3,63	-2%
EES AVATUD TARNE KESKMINDE HIND			
Keskmine ostuhind	49,39	80,93	-39%
Keskmine müügihind	11,30	18,98	-40%

Allikad: Elering, Nord Pool Spot, Scada, Augstsprieguma tīkls, Litgrid, Fingrid, Finnish Energy Industries, EMHI.

Käesolevas kokkuvõttes koostatud bilansside metoodikad asuvad Eleringi kodulehel aadressil <http://elering.ee/elektisüsteemi-kuukokkuvotted>.

* Käesolevat raportit ja selle lisasid ei saa käsitleda juriidilise, finantsalase või muu nõuandena ega ettepanekuna osta või müüa elektrienergiat või finantsinstrumente. Elering ei vastuta kulude või kahjude eest, mis raportis ja selle lisades toodud informatsiooni kasutamise seoses võivad tekkida.